

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw L. Bromet (GroenLinks)
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

datum
31 januari 2019

ons kenmerk
99279/IP

contactpersoon
M. Erkelens

betreft
Waterschapsreactie op de initiatief-
nota van GroenLinks 'Stop de CO₂-
uitstoot uit veen'

uw kenmerk
-

e-mail
merkelens@uvw.nl

doorkiesnummer
070 351 97 94

Geachte mevrouw Bromet,

Allereerst hartelijk dank voor de mogelijkheid om te reageren op uw initiatiefnota 'De Verborgen Vervuiler: Stop de CO₂-uitstoot uit veen'. Wij maken graag gebruik van deze gelegenheid. Als beheerder van het watersysteem hebben de waterschappen een rol en een belang in het oplossen van de bodemdalingsproblematiek die, zoals het PBL-rapport beschrijft, alleen in een maatschappelijke context en in samenwerking opgelost kan worden.

Over het algemeen worden op dit moment de kosten voor maatregelen in het veenweidegebied gedragen door decentrale overheden of particulieren die schade ondervinden. Op dit moment nemen huiseigenaren, ondernemers, ketenpartners en andere overheden hun verantwoordelijkheid voor de financiering van het oplossen en voorkomen van schades als gevolg van bodemdaling. Wij vinden dat ook het Rijk een belangrijke rol in dit dossier heeft.

Samenvattend, in grote lijnen kunnen de waterschappen uw initiatief van harte steunen. Verder pleiten wij ervoor voor dat u met de initiatiefnota aansluiting zoekt bij de uitrolstrategie van de Veenweidewerkgroep¹. Hieronder gaan wij in op een paar water gerelateerde onderwerpen.

REGIONAAL MAATWERK EN ROL VAN HET RIJK

Wij hechten waarde aan maatwerk in de regio. In de regio kan men in samenwerking met gebiedspartners tot concrete oplossingen komen. Daarnaast is het belangrijk dat het Rijk verantwoordelijkheid neemt voor nationale thema's, zoals het aanbrengen van synergie tussen regio's, het stellen van (strategische) kaders, het nemen van moeilijke beslissingen rondom Ruimtelijke Ordening en het doorrekenen van landelijke (economische) consequenties van veranderingen.

---

¹ De Veenweidewerkgroep van het klimaatakkoord. Op dit moment (januari 2019) is mevr. Mirjam Maasdam (provincie Utrecht) voorzitter van deze werkgroep.

Wij delen met u de notie dat het Rijk hierin meer positie moet pakken. Ook zien wij het nationaal faciliteren van kennisontwikkeling rondom bodemdaling als een belangrijke taak van het Rijk.

Wij adviseren echter om zoveel mogelijk aan te sluiten bij reeds bestaande initiatieven/platforms zoals het Interbestuurlijk Programma (IBP). In het IBP zijn al samenwerkafspraken gemaakt. In het stedelijk gebied is bodemdaling bijvoorbeeld te koppelen aan de energietransitie en ruimtelijke adaptatie en in het landelijke gebied aan het IBP-thema Vitaal Platteland.

PEILBEHEER

In de initiatiefnota spreekt u de wens uit dat het Rijk nationale regels formuleert over de maximale drooglegging in het veenweidegebied. Wij zijn van mening dat de peilafweging in de Waterwet al voldoende belegd is bij de waterschappen. Wij zijn van mening dat dit regionaal maatwerk moet zijn waarbij het goed is als het Rijk strategische kaders meegeeft of faciliteert via kennisontwikkeling, meetprogramma's en instrumenten als een bijdrage voor emissiereductie van CO₂-eq. Wij nodigen het Rijk uit hierover het gesprek aan te gaan met de waterschappen.

Daarnaast zijn wij van mening dat de nota te veel gericht is op peilbeheer, terwijl het bij deze problematiek eerder gaat om grondwaterbeheer. Het peil van het grondwater heeft immers meer invloed op de broeikasgasemissies dan het peil in de sloot.

MAATREGELEN

De waterschappen zijn positief over uw benadering. Met u zijn wij van mening dat het bodemdalingdossier alleen in samenhang met andere maatschappelijke dossiers, zoals de uitstoot van broeikasgassen, biodiversiteit, landschap, klimaatadaptatie en alternatieve economische verdienmodellen, opgelost kan worden. Dit maakt regionaal maatwerk noodzakelijk en betrokkenheid van het Rijk logisch.

Wij vinden het positief dat er in de initiatiefnota gekeken wordt naar een breed pakket aan maatregelen, waardoor de ruimte voor regionaal maatwerk overeind blijft. Dit komt overeen met zowel het verschillende karakter van als de belangen in de verschillende veengebieden, waardoor niet elke maatregel overal even effectief of gewenst zal zijn. Het is daarnaast goed dat er in het voorstel onderscheid wordt gemaakt tussen korte termijn ambities en lange termijn ambities.

Graag willen wij er ook aandacht voor dat, wanneer in een veenweidegebied functies toegestaan zijn die verschillende droogleggingen vragen, dat kan leiden tot verschillende dalingsnelheden en daarmee tot ingewikkeld waterbeheer. Maatregelen die een dergelijke versnippering van het watersysteem voorkomen juichen wij toe.

De waterschappen zijn positief over het voorstel om kerende grondbewerking, dat de bodemdaling versnelt en mogelijk zorgt voor extra emissies naar het oppervlaktewater, op veen te verbieden. Op veel plaatsen is dit al verboden. Wel pleiten wij ervoor om uit te zoeken of dit tijdelijk toegestaan kan worden bij de aanleg van natte teelten, mocht dit nodig zijn. Ook is het belangrijk dat er onderscheid gemaakt wordt in grondsoort. Bijvoorbeeld, bij veengronden met een deklaag van klei zijn de negatieve effecten van kerende grondbewerking kleiner.

BESCHIKBAARHEID VOLDOENDE ZOETWATER

De maatregelen in het veenweidegebied gaan vooral over vernatting. Hierbij willen wij signaleren dat hiervoor waarschijnlijk de zoetwatervraag van een gebied toeneemt. Zoals de zomer van 2018 ons duidelijk heeft laten zien is het verzorgen van voldoende zoetwater lang niet altijd eenvoudig. Indien vernattingsmaatregelen de watervraag van een gebied laten toenemen zal dit het faciliteren van de toekomstige watervraag nog lastiger kunnen maken, zeker als dit gebied nog andere problemen heeft, zoals (de toename van) zoute kwel. Gedegen onderzoek naar de effecten van vernattingsmaatregelen, zeker indien deze op grote schaal worden toegepast, is voor ons zeer belangrijk.

ONDERZOEK

Veel kennis ontbreekt nog over de mechanismes die bodemdaling en uitstoot van broeikasgassen veroorzaken. Ook in het kader van het klimaatakkoord is het begrijpen van deze mechanismes een belangrijke basis om uiteindelijk goede voorspellingen te doen en de goede maatregelen te kunnen treffen. Zijn wij zeer positief over uw voorstel voor investering in goede meetinstrumenten, een goed landelijk meetnetwerk en (verdere) ontwikkeling van modellen en de stimulering van actieve kennisuitwisseling door de regering. Wij vinden dit dan ook een taak die op Rijksniveau opgepakt dient te worden. Wij zien hierin graag aansluiting met het onderzoeksprogramma dat vanuit de Veenweidewerkgroep van het klimaatakkoord wordt georganiseerd.

FEITELIJKE AANDACHTSPUNTEN

U spreekt in de nota over de relatie tussen ontwatering en de uitstoot van broeikasgassen. De uitstoot van broeikasgassen wordt vooral veroorzaakt door een laag grondwaterpeil, wat naast het slootpeil ook wordt beïnvloed door regen, verdamping en wegzijging naar lagere delen. Het oppervlaktewaterpeil is dus maar in beperkte mate van invloed op het grondwaterpeil, en daarmee op de bodemdaling. Dit betekent dat het handelingsperspectief vanuit het peilbeheer ook beperkt is.

Verder benoemt u in de nota de aanlegkosten voor onderwaterdrainage per hectare en per jaar. Per jaar klopt in dit geval niet. Wij adviseren u om deze cijfers te controleren.

FINANCIERING

Voor het terugdringen van bodemdaling, en daarbij het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen, is geld nodig. Bij het GLB wordt nu al financiering gevonden voor maatregelen. Wij moedigen aan dat er voor het nieuwe GLB-programma een actieve lobby gevoerd wordt om voor die periode geld beschikbaar te krijgen voor natte landbouw. Wij juichen verder toe dat er gezocht wordt naar meer financieringsmogelijkheden om maatregelen financierbaar te krijgen, zoals de Groenblauwe Diensten en de Eco-regelingen.

Wij zijn het eens met het streven om op termijn ervoor te zorgen dat GLB-subsidies de natte landbouw stimuleren. Ook hoeft dit wat ons betreft niet na langdurig onderzoek, maar wel na afdoende onderzoek. Daarbij moet er mee rekening gehouden worden dat budget vanuit alleen GLB ook zijn beperkingen heeft. Waterpeilverhoging is niet enige probleem in Nederland en er moet voldoende aandacht blijven voor het brede scala aan problemen zoals rond gewasbeschermingsmiddelen en de KRW. Voor ons is dus van belang dat er ook voldoende ruimte blijft naast veenweide. Het initiatief om natte teelten op te nemen in de Europese lijst kunnen wij steunen. Actieve ontmoediging van ontwaterde landbouw kunnen de waterschappen echter niet steunen.

Wij zien graag dat uw voorstel over compensatie voor inkomstenverlies en stimulans voor landbouwtransitie verder wordt uitgewerkt. Welke partij zou hierbij aan het stuur zitten? En wat zijn de kosten en de baten en bij wie liggen deze?

AFSLUITEND

Wij zijn bereid om met u een afspraak te maken om verder in gesprek te gaan over onze standpunten in dit dossier. Tot slot bedanken wij u nogmaals voor het genomen initiatief en wensen wij u veel succes met het vervolg.

Hoogachtend,

ir. ing. A.J. Vermuë
Algemeen directeur